

Motion till riksdagen 2018/19:2030

av Jan Björklund m.fl. (L)

Ny genomgripande skattereform för välstånd och välfärd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skattepolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det har nu gått nästan 30 år sedan den skattereform som kom att kallas ”Århundradets skattereform” genomfördes. Det var en historisk omläggning av skattesystemet från ett system med höga marginalskatter och med många avdragsmöjligheter till ett system med lägre skattesatser, få avdragsmöjligheter och breda skattebaser. ”Århundradets skattereform” var ett nödvändigt svar på de stora förändringar som skedde genom den ökande internationella konkurrensen om arbetskraft, kapital och företagslokaliseringar. Sedan dess har dock stora förändringar av förutsättningarna för ekonomin skett, genom teknisk utveckling såväl som institutionella förändringar med allt från EU-medlemskap till smartphones. Under samma tid har stora förändringar av skattesystemet genomförts, vilket gått emot de grundläggande principer reglerna från början utformats efter. Skattesystemet har blivit oöverskådligt och ogenomträngligt och avstegens konsekvenser för andra delar av skattesystemet kan ofta inte bedömas.

Sverige är ett välfärdsland. Ingen välfärd är möjlig att finansiera utan att först ha ett välstånd att fördela. Därför behöver lämna utrymme för sysselsättning- och tillväxt att skapas. Det är ofrånkomligt att skatter oavsett systemets utformning hämmar både incitamenten och förutsättningarna för tillväxt. Skattesystemets huvudsyfte är att finansiera de offentliga åtagandena, men i sin utformning bör det i möjligaste mån inte påverka strävsamhet, flit, ambition och risktagande negativt. Det behöver motverka de klyftor i förutsättningar och utgångspunkt utan att skada möjligheterna för den enskilde att bygga sitt eget liv och njuta frukterna av sitt arbete. Sverige behöver en ny riktning för skattepolitiken. Vår bedömning är att det är ohållbart att fortsätta med enstaka korrigeringar av skattesatser och avdrag för att möta dagens samhällsproblem. Sverige behöver en ny genomgripande skattereform.

Nu på toppen av en högkonjunktur är det fler än annars som får jobb. Men regeringen Löfven har slarvat bort de goda åren. Den har slösat med skattepengar istället för att spara för sämre tider. Den har höjt redan höga skatter på arbete till att bli världens högsta, och lagt miljarder på ineffektiva subventioner, bidrag och sådant som inte utgör välfärdens och statens kärnuppgifter. Höga skatter på jobbskapande företag, arbete och företagsamma människor minskar friheten och håller Sverige tillbaka. Det måste finnas utrymme för personer med låga inkomster att spara ihop till ett startkapital eller en lägenhetsinsats. Det måste också finnas ekonomiskt utrymme för entreprenörer att finansiera nya disruptiva innovationer och slå ut föråldrade industrier. Det är bara när marknaden är fri att stöpa om sig själv genom kreativ förstörelse som de tillgängliga resurserna kommer att användas på det mest effektiva sättet, ekonomin får inte konserveras och sakta ner. Det uppdämda reformbehovet kommer liksom dessa systemfel att växa sig större när lågkonjunkturen kommer.

För att det ska gå bra även utan högkonjunktur behöver vi ha bättre förutsättningar än andra länder för att locka företag och investeringar samt för nya Svenska företag att konkurrera med gamla jättar. När det går bra för Sverige är det lättare för var och en att hitta jobb och försörja sig själv. När skatterna är sådana att du får behålla mer av din egen lön, och när vi har regler som gör fler får sätta nyckeln i dörren till sin egen bostad – då ökar friheten. Och när det lönar sig för dig att anstränga dig lite extra, utbilda dig, jobba mer eller driva företag – då går det bra för Sverige. Sverige behöver därför en ledning som vill, orkar och vågar möta de brister som bara de gångna årens politik kan skyllas för: en dysfunktionell bostadsmarknad, en arbetsmarknad som stänger ute och ett skattesystem som straffbeskattar ansträngning, produktivitet och kompetens. Med lite mer liberalism skulle Sverige kunna komma mycket längre.

Inriktning för en ny genomgripande skattereform

Ansvar för strukturella reformer inom skattepolitiken åligger nästkommande regering. Skatten på jobb och företagande behöver sänkas och slöseri med skattepengar upphöra. Skatten på klimat- och miljöskadlig verksamhet höjas så att var och en bär de egna kostnaderna. Skattesystemet måste bli enklare och överskådligt. Fastighetsbeskattningen behöver reformeras i riktning mot ökad rörlighet samtidigt som skattepolitiken bör bidra till att stabilisera prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. Därför vill vi se en bred och fullt finansierad skattereform.

Liberalernas skattepolitiska förslag utvecklas närmare i Liberalernas budgetmotion för 2019. I denna motion beskrivs därför endast övergripande för våra utgångspunkter inför förhandlingar om en ny skattereform.

Utbildning och ansträngning ska löna sig bättre

Det svenska skattesystemets största problem är att vi har världens högsta skatter på arbete. Sveriges höga marginalsatser på arbete bidrar till att en persons produktivitet inte lönar sig, utbildningspremien är låg och att antalet arbetade timmar hålls tillbaka. Liberalernas viktigaste skattepolitiska prioritering är därför att skatterna på arbete, både på kort och på lång sikt, ska sänkas. Vi vill att betydligt färre ska betala statlig skatt och att den högsta marginalsatzen ska närma sig snittet i OECD. Ambitionen måste vara att som minst återgå till den förra skattereformens princip där enbart 15 procent av löntagarna betalade statlig skatt. Det är centralt för att utveckla arbetslinjen, öka antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin och stärka den svenska konkurrenskraften. När fler jobbar och staten gör omprioriteringar kan vi finansiera de satsningar på välfärden som behövs för att alla i vårt land ska ha samma livschanser.

Bredda arbetsmarknaden

Sänkt skatt på arbete är ett led i att bryta den svenska arbetslöshetens struktur, med betydande sysselsättningsproblem för ungdomar med låg utbildning, för utlandsfödda och för personer med funktionsnedsättning. Det måste gå att både leva och bygga upp ett startkapital för företagande eller en lägenhetsinsats också med en låg inkomst. Höga skatter cementerar livschanser utifrån socioekonomi. När det är dyrt att anställa begränsas den del av tjänstesektorn som skulle kunna fungera som en språngbräda in på arbetsmarknaden för dessa grupper. Liberalerna vill därför ytterligare sänka skatten på ett sådant sätt att det breddar arbetsmarknaden med fler lågtröskeljobb, och samtidigt göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Det handlar bland annat om att sänka

beskattningen på en ny anställningsform för låga inkomster och om att vidareutveckla RUT-avdraget. Sverige behöver också genomföra riktade skattesänkningar som breddar arbetsmarknaden för äldre och gör det mer lönsamt att stanna kvar i arbetslivet längre. Dessa och andra skattesänkningar kan med fördel göras också i väntan på en genomgripande skattereform. Detta för att sänka skattekvoten vilken ju sedan inte bör påverkas av en genomgripande reform med brett parlamentariskt stöd.

Enklare och mer konkurrenskraftiga villkor för våra företag

Det ska vara attraktivt att driva och investera i företag i Sverige. Det är genom fler och växande företag och när nya entreprenörer utmanar etablerade företag som jobb och tillväxt skapas, men dagens skattesystem tar inte tillräcklig hänsyn till det konkurrens- och omvandlingstryck som globaliseringen för med sig. Om företag och deras nyckelmedarbetare beskattas hårdare i Sverige än i våra konkurrentländer är risken att investeringarna sker utomlands i stället. Om skatten inte är tillräckligt låg är också risken att nya företag inte får kraft att växa fram där gamla på grund av relativt låg produktivitet fått lägga ner. En skattereform bör därför dels sänka bolagsskatten, och dels inkludera reformer för att underlätta företagande, finansiering och rekrytering. Sänkt optionsbeskattning, moderniserad expertskatt, sänkt skatt för forskningsintensiva företag och skattefritt sparande på investeringssparkonto är några exempel på reformer som vi vill genomföra de kommande åren. Kapitalinkomstskatten bör på sikt ta steg mot ökad enhetlighet.

Möt bostadskrisen

Det finns få områden i samhället där skillnaden i individers makt och frihet är lika stor som på bostadsmarknaden. Den som redan är etablerad på bostadsmarknaden eller som har pengar kan välja sin bostad, men för många ungdomar och nyanlända är situationen en helt annan. En skattereform måste därför främja större rörlighet och byggande av nya bostäder. Fastighetsbeskattningens konstruktion är avgörande för att åstadkomma detta. Liberalerna vill bland annat sänka skatten också på låga inkomster för att möjliggöra sparande, införa ett skattegynnade bosparande och sänka de olika flyttskatterna för att öka rörligheten. Samtidigt måste skattesystemet bidra till att dämpa och stabilisera prisutvecklingen på bostäder samt göras rättvisare genom att ränteavdragen på bostadslån stegvis trappas ner.

Möt klimatkrisen

En skattereform måste driva på omställningen till en grön, koldioxidneutral ekonomi. Den som smutsar ner eller skadar klimatet ska betala för det, vilket innebär att det totala uttaget av miljö- och klimatskatter kan komma att öka jämfört med idag. Marknaden kan lösa mycket men kan inte garantera att var och en står för hela sin klimatkostnad. Att smutsa ner utan att själv stå för konsekvenserna är oetiskt och staten måste korrigera för detta genom att internalisera miljöskadlig verksamhets externa effekter. Bland de skattebaser som kan beskattas hårdare genom skatter eller avgifter finns exempelvis fordon och utsläpp från flyg. Liberalerna har bland annat föreslagit en omvänd miljöbilsbonus och avskaffade undantag från dieselbeskattning för jordbruks- och gruvnäringen. Staten ska aldrig subventionera sådant som skadar klimatet. Vi stödjer inte den nuvarande flygskatten som förhindrar resandet i sig, utan vill att Sverige ska driva på för en europeisk flygskatt som främjar flyg med lägre klimat- och miljöpåverkan. Skattepengar ska inte användas till att subventionera människors privata inköp av exempelvis cyklar och båtmotorer eftersom det både är ineffektivt och riskerar att styra utvecklingen fel.

Vänd på varje skattekrone

Alla statens utgiftsökningar innebär att enskilda personer får bära en större skattebörd. Politiken måste för varje enskild skattekrone ställa sig frågan ”med vilken rätt tar vi de här pengarna från den person som skapat värdet?”. Alltför ofta verkar politiker tro att skattekronor uppstår ur intet eller att de från början är staten. Så är det inte. Varje skattekrone är produkten av någons hårda arbete och därav följer att slöseri med skattekronor inte bara är ineffektivt utan kanske framför allt moraliskt förkastligt. En genomgripande skattereform kan inte enkom utgå från vad som är effektivt för statsfinanserna. Inriktningen för en skattereform måste också vara att värna den enskildes rätt till sina egna pengar, att i lägre grad styra hur var och en väljer att använda sina pengar samt att använda de pengar som staten tar in på ett mer välmotiverat sätt.

Finansiering av en ny genomgripande skattereform

Det liberala uppdraget är att försvara och vidga människors frihet. Att försvara friheten 2018 kräver investeringar i skolan, integrationen och tryggheten. På sikt vill vi som liberalt parti ha ett så lågt skattetryck som möjligt, samtidigt ser vi de kommande åren enbart begränsade möjligheter att sänka skattetrycket. Det finns självfallet utrymme att

sänka enskilda skatter och staten måste rationalisera sina utgifter med syfte att koncentrera dem på kärnåtaganden, men vid den genomgripande reform som det svenska skattesystemet behöver måste skattesänkningarna vara fullt ut finansierade. Varken de offentliga finansernas förmåga att bära statens kärnuppgifter, såsom men inte uteslutande till skola, vård, rättsväsende och försvar, eller hushållen ska behöva bära eventuella negativa konsekvenser av en alltför snabbt avvecklad högskattepolitik.

Finansieringen av en ny genomgripande skattereform bör delvis ske genom höjda miljöskatter och större enhetlighet genom nedtrappade avdrag såsom tillexempel ränteavdrag. En ytterligare tänkbar finansiering kan vara höjda och/eller mer enhetliga mervärdesskatter, och skatteavdrag för barnfamiljer och höjda bostadstillägg kan då övervägas för att stärka särskilt utsatta grupper. Men det krävs även utgiftsminskningar. Den förra regeringens ineffektiva byggsuventioner är exempel på sådant som ligger utanför statens grunduppgifter och inte kan motiveras på bekostnad av den enskildes rätt att själv få behålla och vara fri att bestämma över sina egna inkomster. Genom att prioritera rätt kan en skattereform med fokus på sänkta skatter på jobb och företagande genomföras och dessutom vara fullt finansierad.

Jan Björklund (L)

Tina Acketoft (L)

Gulan Avci (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Joar Forssell (L)

Roger Haddad (L)

Fredrik Malm (L)

Lina Nordquist (L)

Johan Pehrson (L)

Arman Teimouri (L)

Allan Widman (L)

Maria Arnholm (L)

Juno Blom (L)

Bengt Eliasson (L)

Helena Gellerman (L)

Robert Hannah (L)

Maria Nilsson (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Barbro Westerholm (L)